

Naturaktive borgere får naturhandleplaner

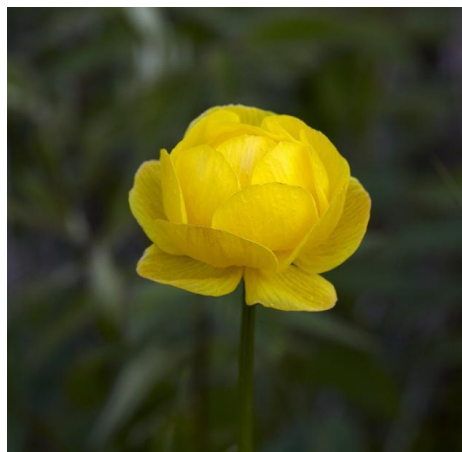
– faglig styrkelse af frivillige
græsningsforeninger

Støttet af 15. JuniFonden og
Aage V. Jensen Naturfond

Dyrene beundres af medlemmer

Frivillige plejer også natur med høslæt i
delområder med arter, som har brug
for særlig pleje, f.eks. engblomme

Dyr afhentes til slagtning og efter et par uger udleveres kød fra lokal naturpleje til lokal mad

Naturaktive borgere får naturhandleplaner - faglig styrkelse af frivillige græsningsforeninger

Projektholder: Natur & Landbrug ApS er med opbakning fra Danmarks Naturfredningsforening.
Kontaktperson: Anna Bodil Hald, Natur & Landbrug ApS, mobil 21 42 23 30

Projektets overordnede formål er at øge folkelig forståelse og ansvarlighed for biologisk mangfoldighed ved fagligt at styrke frivillige græsningsforeninger.

Projektidsramme

Tidshorisonten er 2 år i perioden: **1. april 2015 til 30. april 2017.**

Baggrund

En stor del af den biologiske mangfoldighed i Danmarks natur er helt afhængig af den rette pleje. Uden plejen når vi ikke målene i de nationale handleplaner for naturen: Naturplan Danmark og målet om at stoppe tabet af biodiversitet inden 2020. Men plejen af naturen passer ikke ind i en moderne standard landbrugsdrift. Græsset fra naturområder – og især små naturområder - indgår ikke længere som foder for landbrugets dyr. Derfor ligger naturen i eng, mose og overdrev mange steder uplejet hen med stort tab af biodiversitet og tab af åbne landskaber. Samtidig er der uudnyttede foderressourcer.

Nogle landmænd har større flokke af kvæg og driver naturpleje professionelt. Men disse landmænd kan ikke leve af at pleje småområder. De har til gengæld ofte dyr, som kunne græsse sådanne naturområder, hvis nogen vil passe dem.

En bevægelse af frivillige borgere, der hjælper naturen i deres fritid, har eksisteret siden 1991, figur 1. Det er såkaldte kogræsser- og naturplejeforeninger med frivillige folk, der passer naturarealer med mindre flokke af græssende dyr og i nogle tilfælde slår med le. De køber kødet fra naturplejen. De køber ikke bare rødt kød til bøffer, men også simrekød, da alt kød på dyret udnyttes. Kvægholder med dyr og de frivillige finder sammen om en fælles interesse.

Der dog et stykke vej endnu. Der mangler foreninger i store dele af landet (se figur nedenfor med udbredelseskort). De enkelte foreninger har viljen, men der er mange steder brug for at styrke fagligheden for at bidrage mere naturfokuseret til gavn for biodiversiteten og samfundet. Troværdighed og slagkraft i forhold til at være spydspids for andre kræver, ud over gejst, at foreningerne har viden om deres natur og videnbaseret naturforvaltning så de kan dokumentere, at de gør en forskel og fremmer god naturkvalitet.

Ikke alle medlemmerne har viden nok til at naturen/biodiversiteten tilgodeses på bedste måde, at invasive arter bekæmpes korrekt og at uønskede arter kommer under kontrol. God naturpleje er ikke bare at passe dyr i en indhegning. Men en del af medlemmerne, som ikke ved så meget om naturens mangfoldighed, retter ofte deres fokus på kødet.

Der er således et stort behov for faglig sparring vedrørende biodiversitet og rådgivning af disse foreninger. Det findes i dag kun i Danmarks Naturfredningsforening (DN), der primært rådgiver omkring etablering af nye foreninger. En biodiversitetsfaglig rådgivning ud fra opdateret vidensgrundlag mangler. Naturmæssig vejledning i felten vil give medlemmerne en større glæde ved denne friluftaktivitet og derved øge potentialet for at kogræsser- og naturplejeforeninger kan blive et meget større naturplejeaktiv med flere medlemmer. Rygtet om større succes og glæde med biodiversiteten i den enkelte forening vil bidrage til etablering af nye foreninger der forhåbentlig vil brede sig som ringe i vandet. Nye foreninger vil kunne hjælpe med at nå målene om at standse tilbagegangen i biologisk mangfoldighed og øge friluftsliv med mening i naturen.

DN har kontakt til flere kogræsser- og naturplejeforeninger. En del er etableret med støtte fra DN og har basis i lokale DN grupper. DN har registreret de fleste af disse foreninger på sin hjemmeside.

Natur & Landbrug ApS har i samarbejde med DN været på MAD FoodCamp Copenhagen 2011 for at promovere konceptet om naturplejeforeninger.

DN har et naturplejenetværk, hvis medlemmer i vid udstrækning også deltager i kogræsser- og naturplejeforeninger. Anna Bodil Hald er formand for dette frivillige DN-netværk. DN har således et godt udgangspunkt for på sigt at understøtte disse foreninger. DN bidrager derfor også med anbefaling til nærværende projekt, der påtænkes at forløbe i tæt samarbejde med DN. DN er klar til at overtage resultaterne og bruge dem til at få flere aktive DN'er til at arbejde for naturen.

Projekt mål

- Hjælpe frivillige kogræsserforeninger med at få mere fokus på naturens dynamik og at få naturmæssige succesmål i naturplejen.
- Aktivere medlemmer i kogræsserforeninger med oplysning om naturtilstand ved at de deltager aktivt i registrerings- og informationsarbejdet.
- At udbrede kendskab til kogræsserforeninger som hjælpere for flora og fauna på oplejede arealer, således at nye foreninger etableres, og mere natur plejes.
- At facilitere samarbejde mellem kogræsserforeninger og landmænd med de relevante ekstensive kvægracer, således at flere landmænd vil samarbejde med kogræsserforeninger.

Målgruppen

Projektets målgruppe er almindelige folk med interesse for naturen uden nødvendigvis at have et større kendskab til naturens mangfoldighed. Målgruppen er i første omgang DN's mange formodet motiverede medlemmer, der er fordelt over hele landet, men også andre frivillige, som har eller vil lave et græsningssselskab. Målgruppen er også landmænd med både ekstensive kvægracer og samarbejdsvilje, samt desuden myndigheder med ansvar for biologisk mangfoldighed.

Metode

Optimering af naturplejen

At hjælpe med nyeste faglig viden om naturpleje med afgræsning i relation til arealtype og dyreracer

At udarbejde konkrete naturhandleplaner med lokale ansvarsarter samt rådgive om, hvordan plusarter fremmes og minusarter hæmmes på de konkrete foreningers område

At give medlemmerne indsigt i HighNaturValue kortene og at give dem værktøjer til at følge med i plejens succes

Udbrede kendskab til kogræsserforeninger, som aktive plejere af biodiversitet

Offentlige ture, artikler på nettet, info via DN's medlemsblad, hjemmeside samt netværkssider (DN Podio).

Facilitering af samarbejde mellem kogræsserforeninger og landmænd med ekstensive kvægracer

Artikler og kontakt målrettet landmænd om naturplejeforeninger og beskrivelse af, hvordan landmænd kan indgå i et konkret samarbejde med folk om naturpleje til gavn for biodiversitet.

Hvem udfører arbejdet?

Frivilligt bidrag: DN sekretariat og DN Naturplejenetværk: Kontakt til foreninger, info i DN's trykte og elektroniske medier mv.

Frivillig deltagelse fra selskabernes medlemmer: Registreringer på arealerne, info, ture etc.

Fagligt arbejde med naturkonsulent som udførende og foreningernes medlemmer og andre borgere som frivillige.

I arbejdet indgår oplæring af frivillige i naturregistrering:

Feltregistreringer hos ca. 15 kogræsserforeninger med forskellig type af natur fordelt over landet.

Feltregistreringer udføres i samarbejde med medlemmer, der på den måde lærer den lokale naturs dynamik

at kende. Der udarbejdes en kortfattet naturhandleplan med valg af foreningens ansvarsarter samt fokusarter i form af plus- og minusarter.

Eksempler på naturhandleplaner udarbejdet i projekt Smag på Landskabet ses på www.natlan.dk.

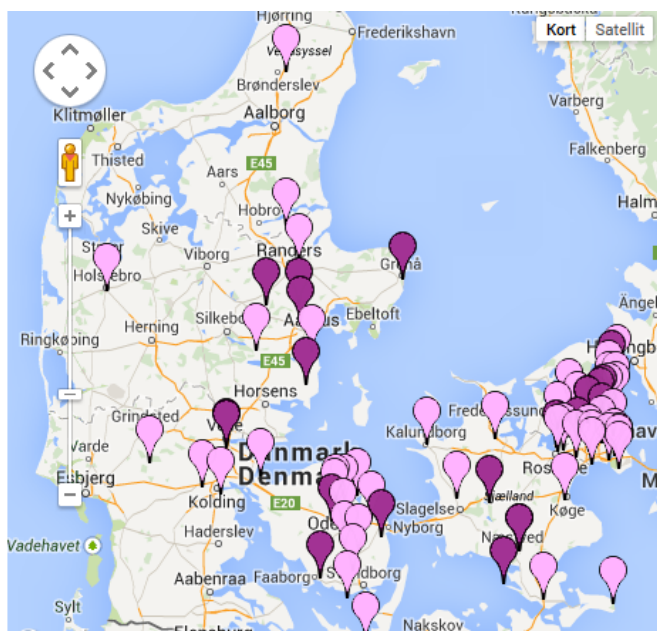
Foreningerne får konkret hjælp til, hvilke vilde plantearter og særlige naturforhold, foreningen kan bruge i promovering af foreningslivet og naturplejekødet. Også den lokale befolkning skal informeres om de konkrete fremskridt for biodiversitet. Det er en god strategi at give feed back til den øvrige befolkning, dels for at informere om positiv effekt på biodiversitet, dels fordi foreningerne som regel har offentligt ejede arealer gratis til rådighed. For de frivillige vil opgradering af foreningens kød, som andet end bulkvare og med anprisning af dyrenes dokumenterede naturmæssige bedrifter give mere mening med indsatsen.

Kontaktoplysninger

Biolog Anna Bodil Hald (ABH). ABH er erfaren naturkonsulent og den ene partner i Natur & Landbrug, ApS, www.natlan.dk. Mobil 21 42 23 30, mail@natlan.dk. ABH har praktisk erfaring som formand for et laug (Naturplejelaug Laanshøj) og medlem af et andet (Værløse Naturplejeforening – Koklapperne). ABH har i forbindelse med andre projekter erfaring med samarbejde med frivillige i kogræsserforeninger, og hun har derigennem også samarbejdet med kommuner, landboforeninger og landmænd. ABH har i samarbejde med partner i Natur & Landbrug, Lisbeth Nielsen, eksperimenteret med udformning af naturhandleplaner i projekt Smag på Landskabet.

Kontakter i DN.

Nicolas Leyssac (NL). Projektleder for 'Giv Naturen en Hånd' i Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, Tlf.: 39 17 40 00, Dir. tlf.: 31 19 32 50, <mailto:nl@dn.dk> NL er kontaktperson for DN's Naturplejenetværk.

Figur 1. Kortbilag over kogræsserforeningers udbredelse i Danmark. Kilde: <http://www.dn.dk/Default.aspx?ID=3398>

Foto forsiden af engblomme: www.biopix